

Budget 2024

Planering 2025-2026

Sverigedemokraterna
Moderaterna
Kristdemokraterna
i Sandvikens kommun
För en trygg kommun

Innehåll

1. Politisk huvudskrivelse	1
2. Våra viktigaste områden som vi utgått från i budgeten	3
3. Ekonomin	5
3.1 Nu smyger sig lågkonjunkturen fram	5
3.2 Utmaningar för ekonomin framöver	6
3.3 Sveriges generella utmaningar	6
3.4 Ansvar för ekonomin	6
4. Sandviken övergripande	7
4.1 Kommunens ekonomiska nyckeltal	7
4.2 Skatteunderlag och ekonomisk sårbarhet	7
4.3 Näringslivet i Sandviken	7
5. Budget 2024- SD,M och KD	8
5.1 Vänd skolans utveckling	8
5.2 Ta tillbaka tryggheten	9
5.3 Bryt utanförskapet och satsa på näringslivet	9
5.4 Hela kommunen ska leva	10
6. Satsningar och besparingar 2024	11
<i>Satsningar</i>	11
6.1 Valfärden	11
6.2 Motverka bidragsfusk	11
6.3 Fler vuxna i skolan och en stärkt elevhälsa	11
6.4 Landsbygdsskolan	Fel! Bokmärket är inte definierat. 11
<i>Besparingar</i>	12
6.5 Hemspråk	12
6.7 Ekologisk kost	12
6.8 Kommunstyrelsens projektmedel	13
6.9 Minskat bidragsfusk	13
Beslutsförslag budget 2024- SD, M och KD	13
7. Kommunstyrelsen	14
7.1 Kommunstyrelsen i korthet	14
7.2 Personal	14
7.3 Näringslivsutveckling	15
7.4 Bostäder och kommunikationer	15

8. Kunskapsnämnden.....	16
8.1 Kunskapsnämnden i korthet.....	16
8.2 Övergripande.....	16
8.2.1 Begär utdrag ur belastningsregistret.....	16
8.2.2 Modersmål i förskola och grundskola	17
8.3 Förskola och barnomsorg.....	17
8.3.1 Minskade barngrupper i förskolan	17
8.3.2 Behåll de lagstadgade timmarna.....	18
8.3.3 Lokalförsörjning.....	18
8.3.4 Valfrihet och småskalighet inom barnomsorgen	18
8.4 Grundskola	19
8.4.1 Strukturella problem inom skolan	19
8.4.2 Förhindra mobbning, rasism, sexuella trakasserier och skadegörelse	19
8.4.3 Motverka hedersförtryck och hedersrelaterat våld.....	20
8.4.4 Psykisk ohälsa	21
8.4.5 Viktigt att dyslexi och lättare läs- och skrivsvårigheter upptäcks tidigt	21
8.4.6 Ökat stöd för elever med diagnoser.....	22
8.4.7 En drogfri skola	22
8.4.8 Bevara de små skolenheterna	23
9. Omsorgsnämnden.....	23
9.1 Omsorgsnämnden i korthet.....	23
9.1.1 Värdegrunden och omsorgsgarantin	24
9.2 Äldreomsorgen i stort	24
9.2.1 Personalen	24
9.2.2 Hemtjänst	25
9.2.3 Boenden	25
9.2.4 Kosten är central.....	25
9.2.5 Förebygga brott mot äldre	26
9.2.6 Socialpsykiatri	26
10. Individ- och familjeomsorgsnämnden	27
10.1 Individ- och familjeomsorgen.....	27
10.2.1 Stoppa organiserat bidragsfusk.....	27
10.2.2 Försörjningsstöd som levebröd är inte hållbart.....	28
10.2.3 Samverkan mellan individ- och familjeomsorgsnämnd och kunskapsnämnd	28

10.2.4 Tidiga insatser mot missbruk	29
10.2.5 Hedersvåld och tvångs gifte	29
11. Arbetslivsnämnd.....	30
11.1 Arbetslivsnämnden i korthet	30
11.1.1 Verksamheten måste vara effektiv- ändra perspektiv.....	30
11.1.2 Försörjningsstödet och invandringspolitiken	31
11.1.3 Vårda fungerande verksamheter	31
12. Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd.....	32
12.1 Samhällsbyggnadsnämnden i korthet	32
12.2 Öka tillgängligheten för de med funktionsvariation.....	32
12.3 En översyn av trafiksäkerheten.....	32
12.4 Smidig och snabb service vid bygglov	33
13. Kultur och fritidnämnden.....	34
13.1 Kultur- och fritidsnämnden I korthet	34
13.1.1 Den stora bilden	34
13.2.1 Barn- och familjekulturen prioriteras	35
14. Valnämnden	35
15. Överförmyndarnämnden västra Gästrikland	35
16. Ekonomiska sammanställningar.....	36
16.1 Driftbudget nämnder och styrelse	36
16.2 Budgetsatsningar	37
16.2.1 Tabell: Budgetsatsningar 2024	37
16.3 Effektiviseringar och besparingar 2024	38
16,4 Investeringsbudget	40

1. Politisk inriktning

Det är en omvälvande tid vi lever i. Den inflationskris vi lever under har så smått börjat nå sitt slut. Men den kraftiga uppgången av reporäntan har nu börjat ta ut sin rätt, och lågkonjunkturen breder ut sig. Samtidigt som detta sker fortsätter samhällsutvecklingen att präglas av social oro och en ökad otrygghet. Kriminella strukturer i samhället är närmast något som kan betecknas som normalt i dagsläget. Den nya regeringen har ett tungt arv av årtionden av misskötsel inom migrations - och rättspolitik att hantera.

Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna lägger nu fram en gemensam budget för en tryggare, företagsvänligare och familjevänligare kommun. Vi vill ha ordning i finanserna, prioritera rätt saker för fler jobb och en bättre välfärd och skapa en ökad trygghet för våra medborgare. Det förvaltande styret behöver övergå till ett innovativt och alert styre med framtidstro och konkreta lösningar på samhällsproblemen.

Givetvis påverkas även Sandvikens kommun av det som händer runt omkring oss i världen, även vi blir berörda. De höjda priserna och den svaga kronan, på grund av inflationen, urholkar människors relativa köpkraft. Dessutom stiger pensionskostnaderna tillsammans med allt annat. Inflationen rensat för energi är fortsatt alldeles för hög. Det dröjer till tredje kvartalet 2024 innan räntan börjar sänkas enligt konjunkturinstitutet. Läget är tufft men inte omöjligt att lösa. I ett läge där bostadsbyggandet rasar, pessimismen bland hushållen är stor och de disponibla inkomsterna har minskat- finns det skäl att vara försiktig med utgiftsposterna. Det gäller att prioritera rätt. Att inte ta ansvar för ekonomin kan kosta mer längre fram, samtidigt som vi inte får försämma för företagen ytterligare genom skattehöjningar. Vi tre partier kan balansera detta rätt.

Vi ska använda kloka styrmedel för att få en ekonomi i balans. Att använda resultatutjämningsreserven är det bästa alternativet som står till buds för 2024, då det är ett synnerligen svårt ekonomiskt läge. Vi har valt att genomföra väl avvägda satsningar, med positiva effekter på ekonomin, för att kunna begränsa användningen av RUR (jämfört med majoriteten). Vi måste hantera verksamheten så att vi inte lever över våra tillgångar. Våra kärnverksamheter med skolan i centrum, ska säkras upp och inte drabbas av neddragningar. Däremot ska vi motverka bidragsfusk och ta bort onödiga administrativa kostnader. Även kulturen behöver i högre grad bli självförsörjande. Stora centraliseringar kan ses som en

besparing vid en första anblick, men leder till att många blir exkluderade och kan således bidra till ett ökat utanförskap i exempelvis skolan.

Sandvikens kommun ska vara tryggt att leva i. Alla - oavsett kön, ålder, sexuell läggning eller ursprung - ska leva ett tryggt och säkert liv. Vi har den senaste tiden fått signaler från lokala företagare, medborgare, bevakningsbolag och lokal media om ökat våld och kriminalitet i Sandviken.

Sandviken kommun bör använda sig av möjligheten att sätta upp trygghetskameror. Detta för att avskräcka brott, öka sannolikheten för att upptäcka brott och för att avbryta pågående brott (när kamerorna är direkt kopplade till polisen samt bevakning bolaget). Sammantaget tror vi att detta ökar tryggheten då kameror signalerar att platsen är väl omhändertagen. Likaså kan en ökad belysning i offentlig utomhusmiljö öka tryggheten för Sandvikenborna.

Kameraövervakning och ökad belysning ska inte ersätta patrullerande poliser eller andra satsningar, men de är värdefulla komplement. Det är även viktigt att bryta nyrekryteringen av ungdomar och där vår fältverksamhet och trygghetsbilens arbete viktigt. Sandvikens kommun ska vara en trygg plats att leva på – även på kvällar och nätter.

2. Våra viktigaste områden som vi utgått från i budgeten

Tryggheten och det sociala kontraktet

Alla måste kunna känna sig trygga i vår kommun, oavsett vem du är eller var du kommer ifrån. Tryggheten ska öka genom fler åtgärder som ordningsvakter, mer kameraövervakning och frivilliga drogtester i skolan. Kontakten med polisen ska intensifieras vid behov och en kommunal krisplan, vid händelse av kriminella uppgörelser inom kommunen, bör tas fram. Vi ska även satsa på att förebygga bidragsfusk i alla dess former, för att det sociala kontraktet ska stärkas hos medborgarna. Tiden där vi relativiserar unga på glid är över, vi ser resultatet framför oss och det är ett enormt misslyckande. Vi måste göra allt vi kan för att kriminaliteten inte ska bita sig kvar. Den skadar både människor och företag.

Landsbygden och miljön

Vår unika natur ska skyddas genom rätt prioriteringar gällande miljön- det vi gör ska göra skillnad och inte vara för syns skull. Sverige står för en promille av jordens totala koldioxidutsläpp och vi ska ta vårt ansvar i relationen till detta. Det innebär att nyttan för miljön ska ställas mot miljöfrämjande kostnader, när samtidigt äldre människor behöver värme, personal och näringsrik mat. Det är en fråga om alternativkostnader. Vi vill inte se storskaliga vindkraftsprojekt i kommunen, det skadar vår turism, människors fastighetsvärden och vår unika miljö. Vi tror fortsatt på att fossilfria alternativ är framtiden, men främst i form av kärnkraft.

Våra mindre samhällen ska ges en chans att blomstra genom ökat stöd till mindre skolenheter, småföretagande på landsbygden och främja turismen.

Företagande och tillväxt

Om kommunen ska kunna växa behöver företagsklimatet bli bättre. Frågor som bristande dialog, konkurrens från kommunen och brottslighet är fortfarande problem som behöver hanteras. Vi behöver stärka stödet till företagen i kommunen, och se till att vi kan vara till stöd så att fler arbetstillfällen kan växa fram. Genom fler jobb får vi mer skatteintäkter till välfärden. Vi bör ta fram en handlingsplan för hur kommunen ska kunna attrahera fler högutbildade och barnfamiljer under kommande år. Det gäller att både jobba för fler arbetstillfällen som för att fler anställningsbara individer ska söka sig till Sandviken.

Skolan

Vi vill inte se skolan som ett socialt experiment på barnens bekostnad. Det kommer straffa sig. Vi motsätter oss därför kraftigt en centralisering av skolan. Mindre skolor ska främjas, vilket är en förutsättning för en levande landsbygd. Skolan ska präglas av ordning och reda. Lärarna ska ges möjlighet att se till att alla barn ges chans att få studiero. Lärarna ska vara just lärare. Fler lärarassistenter och andra vuxna ska finnas till hands för att avlasta all administration och övriga sysslor, så som rastvakter. Nolltolerans mot rasism, antisemitism och hot/hat/kränkande behandling eller trakasserier ska gälla.

Uppdrag i budgeten

Ekonomi

De kommande åren kommer att vara tuffa. Vi ser inflation på nivåer likt på 1990-talet, stigande räntorna och vi ser signaler på att vi är på väg in i en lågkonjunktur. Det är nu viktigt att kostnadseffektivisera våra verksamheter för att anpassa kommunens ekonomiska kostym efter verkligheten. Det kommer krävas flexibilitet, prestigelöshet och kostnadsmedvetenhet för att tillsammans möta de utmaningar vi står inför. Vi behöver ta fram en statusrapport på alla pågående projekt med b.la. startdatum, slutdatum, beräknade kostnader osv.

Flytt av gymnasieskolan

Gymnasieskolan har en stark koppling till arbetslivet. För att få bättre fokus och resultat så anser vi att vi bör undersöka förutsättningarna för en flytt av gymnasieverksamheten från Kunskapsnämnden till Arbetslivsnämnden. En konsekvens av en flytt skulle innebära att kunskapsnämnden kan lägga mer fokus på förskolan och grundskola.

Friskolor

Kunskapsnämnden har en utmaning bestående av ett ökat antal elever och behov av ytterligare skollokaler för att möta detta. Sandviken behöver jobba aktivt med att locka hit fler friskolor både för att inte själv behöva investera i lokaler, och för att öka valfriheten. Kunskapsnämnden bör aktivt arbeta och underlätta för friskolor att etablera sig i Sandviken kommun.

Demografiska förändringar

Lokalförsörjningsplanen har belyst lokalbehov och även att befintliga boenden som nämnden förfogar över är i behov av renoveringar. Kommunen står inför många stora investeringar i alltifrån nya bostäder, skolor, idrottshallar och äldreboenden. Omsorgsnämnden ska verka för privata utförare både bygger och driver äldreboenden. Omsorgsnämnden ska även uppmuntra privata byggare att bygga seniorboenden och trygghetsboenden centralt och i våra kommundelar.

Utreda en flytt av försörjningsstöd

Oppositionen har under flera år uppmanat Individ- och familjeomsorgsnämnden och Arbetslivsnämnden till tätare samarbete främst gällande försörjningsstöd. Arbetslivsnämnden är den nämnd som sitter på kompetensen och erfarenheten att hjälpa försörjningsstödstagare ut i egen försörjning. Vi ser därför fördelar med att försörjningsstöd med tillhörande personal ligger i Arbetslivsnämnden för snabbare hjälpa våra försörjningsstödstagare ut i egen försörjning. Vi behöver tillsätta en utredning för att utreda fördelarna och konsekvenserna av en flytt av försörjningsstöd och tillhörande personal från Individ- och familjeomsorgsnämnden till Arbetslivsnämnden

3. Ekonomin

3.1 Nu smyger sig lågkonjunkturen fram

Världen upplever oro på flera fronter. Dels ekonomiska sådana, med lågkonjunkturer som växer fram i takt med att många centralbanker höjt sina räntor rejält, och som skapat ett efterfrågetapp. Dels rent säkerhetsmässigt med kriget i Ukraina, Hamas attack på Israel och spänningar mellan den islamistiska och imperialistiskt inspirerade världen och den västerländska världens värderingar om ett fritt och öppet samhälle. Sverige har samtidigt blivit en bricka i det politiska spelet, där Turkiet försöker förhala Sveriges ansökan till Nato, tillsammans med Ungern.

För att återgå till de ekonomiska utmaningarna, är de ett resultat av en för hög kostnad i relation till kommunens skatteintäkter och bidrag från staten. Det kan dels bero på demografiska faktorer men också inbyggda strukturella problem som år efter år gör sig påminda i budgeten- utan att åtgärdas. Att identifiera och lösa detta eventuella problem kommer att bli en nödvändighet. Kommunen ska bli snabbare, mer slimmad och ha en större medvetenhet om hur man arbetar med kostnadsbilder. Upphandlingar, företagsklimat, arbetskultur och hur man jobbar med utvärderingar kan alla vara exempel på områden där mer

finns att göra. Här är det viktigt att politiker och tjänstemän hand i hand går in med inställningen att göra Sandviken till regionens mest kostnadseffektiva kommun. Redovisningar av negativa nettokostnadsavvikelse, samt åtgärdsplaner för att hantera dem, behöver bli standard.

Det är dags för en politik som prioriterar trygghet, företagande och välfärd.

3.2 Utmaningar för ekonomin framöver

Genomsnittsåldern bland Sandvikens invånare är klart högre än i Sverige generellt. Dessutom är arbetslösheten väsentligt högre. Var femte person i arbetsför ålder går på bidrag. Precis som föregående år är fokus på att stärka kommunens ekonomi. Vi behöver fler företag och nya kommuninvånare. Det kommer fortsatt att krävas ansvar, tydliga prioriteringar och ett proaktivt arbete för en stabil ekonomisk framtid för kommunen.

3.3 Sveriges generella utmaningar

Arbetslösheten bland utrikes födda är betydligt högre än bland inrikes födda. Detta på grund av att utbildningsnivån, generellt sett, är lägre i gruppen. Det tar även alldeles för lång tid för flyktingar att etablera sig på svensk arbetsmarknad

Vi ser inga tecken på att arbetslösheten skulle kunna pressas tillbaka i närtid. Det är ett tufft konjunkturläge under 2024 som väntar. Glappet mellan den kompetens som marknaden efterfrågar och kunskapsnivån hos delar av befolkningen är fortsatt stort. Samtidigt växer behovet av vård, skola och omsorg hos befolkningen.

3.4 Ansvar för ekonomin

I kommunallagen och i lagen om kommunal redovisning finns ett tydligt regelverk för hur kommuner ska sköta sin ekonomiska förvaltning. Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning med tydliga riktlinjer för sin ekonomi och verksamhet.

Varje generation skall som utgångspunkt bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Ingen generation ska därför behöva betala för den förbrukning av välfärd som skett genom tidigare generationer. Motsvarande servicenivå måste kunna garanteras, även för

nästkommande medborgare i framtiden, utan att skatten skall behöva höjas. Därför behöver resultatet i kommunen vara tillräckligt gott för att fungera som en garant för detta. De finansiella målen finns för att säkerställa att de ekonomiska begränsade resurserna inte överskrids. Verksamheten ska bedrivas inom befintliga ekonomiska ramar även om det medför att vissa av de i budgeten uppsatta målen inte kan uppnås. De finansiella grundläggande mål som den goda ekonomiska utvecklingen tar sin avsats i är resultatmålet på 2 procent.

4. Sandvikens kommun övergripande

4.1 Kommunens ekonomiska nyckeltal

Kommunen får intäkter i form av kommunalskatt som i sin tur baseras på dess skatteunderlag. Den kommunala verksamhet som politikerna har beslutat att bedriva skall bekostas av intäkterna. För att garantera att alla, oavsett var i landet man bor, ska få samma välfärd sker utjämning av skatteintäkterna mellan kommunerna. Det görs bland annat för att kompensera för skillnader i antal barn och äldre, beskattningsbar inkomst och geografiska förutsättningar.

4.2 Skatteunderlag och ekonomisk sårbarhet

En förändring av prognosen för folkmängden påverkar skatteunderlaget. Detta eftersom nivån påverkar intäkterna från skatter, statsbidrag och den kommunalekonomiska utjämningen. En ökad befolkning ger därför normalt ökade intäkter.

4.3 Näringslivet i Sandvikens kommun

För att kommunen ska kunna utvecklas och välfärden fungera, behöver företagen i vår kommun må bra och känna sig nöjda. Vi behöver arbetstillfällen, fler som betalar skatt i kommunen och att både nya som befintliga företag ser sin framtid i Sandvikens kommun. För 2023 har kommunen klättrat från plats 209 till 128 på Svensk Näringslivs ranking.

5. Budget 2024- SD,M och KD

5.1 Vänd skolans utveckling

Det är inte hållbart att skolan har blivit en så stor vattendelare som den är idag. I Sverige har utbildningssystem historiskt kompenserat för olika förutsättningar hemifrån. Det ska inte spela någon roll vilket stöd du har hemma eller hur välutbildade dina föräldrar är, målet är en jämlik skola. Det är allvar nu med en så stor andel som inte når gymnasiebehörighet. De lämnas efter i ett tidigt skede i livet, vilket sänker självkänslan och ökar risken för att hamna på fel spår i livet. Vi måste återigen skapa en skola som innefattar gemenskap, trygghet och kunskap. Alla elever som behöver särskilt stöd ska få den hjälp de behöver. Man måste tidigt gå in med åtgärder innan det är för sent. Vi vill även se en närvarande rektor.

Vi vill lägga en stor satsning på skolan. Fler vuxna avlastar lärarna till att vara just lärare. Renodlade lärarassistenter kan gå in och göra administrativa uppgifter så att de bästa lärarna kan fokusera på undervisning och kollegialt lärande. På så sätt ges det en större effektivitet och duktiga lärare kan få mer tid med barnen.

Den andra punkten rör att ta ett helhetsgrepp kring stök och bråk i skolan och klassrummen. Det måste till ett nytt tankesätt kring ordning och reda samt lärarens roll och auktoritet. Det gynnar ingen att läraryrkets attraktivitet reducerats kraftigt, säkert till följd av dåliga villkor och arbetsmiljö.

Den psykiska ohälsan bland våra unga ökar i samhället. Forskningen pekar på att stress och press kring skola och oro att inte lyckas i framtiden spelar in. Elevhälsan har en viktig roll att spela. Dock så har man ansvar för så många barn att det kan vara svårt att få tiden att räcka till. Vi vill därför ge mer pengar till elevhälsan för att fler barn ska kunna erbjudas stöd.

5.2 Ta tillbaka tryggheten

Vårt samhälle står inte att känna igen. Skjutningar, sprängningar, bilbränder, förnedringsrån och gruppvåldtäkter. Det vi sett på TV från främmande platser i världen har nu kommit hit. De möjligheter kommunen har är att sätta upp övervakningskameror på strategiska platser, införa tiggeriförbud, förebygga bidragsbrott, införa frivilliga drogtester i skolan och ha ordningsvakter. Förhoppningsvis kan de, tillsammans med en förändrad rikspolitik, leda till högre trygghet framöver.

5.3 Bryt utanförskapet och satsa på näringslivet

Det är beklämmande att se statistik från 2017 som visade att nästan hälften av alla 20-25 åringar i stadsdelen Nya Bruket vare sig arbetade eller studerade. Man frågar sig vad de i stället gjorde? Samhället kan inte se på när hela grupper av individer riskerar att dras in i kriminalitet och utanförskap. Det är ett komplext problem som inte bara är en resursfråga. Det krävs attitydförändringar hos föräldrar och barn i dessa områden med lägre socioekonomisk status. Bidragsberoende och mistro mot myndigheter går ofta "i arv" från föräldrar. Det måste finnas motmedel till detta om inte segregationen ska bli ännu värre. Det är inte att sprida ut de med sämre förutsättningar som löser hela problemet, det måste vara att dessa gruppers förutsättningar, genom belöning och konsekvens förbättras.

Unga och vuxna som hamnar i ett bidragsberoende behöver hjälp att komma på fötter. För dem som inte etablerat sig på arbetsmarknaden och inte får del av Arbetsförmedlingens program finns det lagliga möjligheter för kommunen att villkora försörjningsstödet. Det innebär att vi ska ha större krav än idag på att mottagaren av bidrag ska delta i olika aktiviteter som kan gynna personens utveckling (till exempel språket). Ännu mer behöver också göras när det kommer till att anordna praktikplatser och dylikt.

5.4 Hela kommunen ska leva

Vi vill att hela Sandvikens kommun ska kunna blomma upp till sin fulla potential. För oss handlar landsbygdspolitiken i Sandviken om att människorna som bor där ska ges tillgång till en god samhällsservice och framtidstro. Vi behöver i stället hitta sätt att attrahera fler personer att bosätta sig inom mindre områden i kommunen.

Vårt geografiska läge centralt i landet innebär fördelar för turismen, dels genom närheten till Stockholm och Mälardalen, dels eftersom vi kan erbjuda skidåkning i Kungsberget och det konstfrusna längdåkningsspåret på Högbo Bruk, fiske och andra naturupplevelser och naturligtvis vår fina Göransson Arena, där det spelas bandy och det arrangeras konserter med mera. Detta bör kunna locka framtida turister från både Sverige och utlandet. Det skapar också flera arbetstillfällen. Vi ser turismen som en underskattad inkomstkälla för kommunen och företag inom besöksnäringen. Vi kan alla hoppas på att traditionell industriverksamhet ska ge fler arbetstillfällen, men utvecklingen pekar, genom automatisering av tillverkningsprocesser på det motsatta. Turismen däremot kan växa och bidra till kommunens utveckling.

5.5 Landsbygdsskolan

Vi motsätter oss centraliseringen av skolverksamheten, tvärt om ser vi att många barn och ungdomar mår bra av att gå i mindre skolor. Även barn som bor mer centralt kan gynnas av att gå i en mindre skola utanför staden, därför har vi tidigare föreslagit att vi inte bara bör ha skolskjuts in till centrum, utan snarare tidsanpassad skolskjuts till landsbygdsskolorna.

Valfrihet är viktigt. Alla barn är individer – vissa trivs bäst i större skolor och vissa trivs bäst i mindre skolor. Vi anser att man i stället för att stänga ner landsbygdsskolor, bör satsa mera på dem och göra dem än mer attraktiva. Man kan exempelvis profilera skolorna för att höja populariteten.

Ett ständigt hängande hot om nedläggning är inte rätt väg att gå. Det leder till oro, risk för utflyttning från mindre samhällen och risk att lärare söker nya jobb i "förebyggande syfte". Det leder till en självuppfyllande profetia. Det står emot allt vad vi ser som jämlikt.

6. Satsningar och besparingar 2024

Satsningar

6.1 Välfärden

Vi ser ett stort behov av att prioritera kärnverksamheten i välfärden. Vi vill därför, med precision, lägga in satsningar som både ska vara till hjälp för medborgarna och hjälpa till att långsiktigt få ner kostnaderna. Verksamheter som kan definieras som icke akut nödvändiga får tyvärr kliva åt sidan. Vi måste se till att våra kärnverksamheter, skola, vård och omsorg fungerar.

6.2 Motverka bidragsfusk

Vi är fortsatt oroliga över hur mycket pengar som går dit de inte ska. Det är dags att få stopp på bidragsfusket i kommunen. Vi avsätter medel 2024 för insatser mot ökad samordning, kompetensförstärkning av handläggare bland annat inom felaktiga utbetalningar och övriga effektiva åtgärder som kan minska omfattningen av fusk. Det minskade fusket innebär samtidigt besparingar kommande år. Kommuner, som anställt handläggare som arbetat med felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd, har haft minskade kostnader av ekonomiskt bistånd.

6.3 Fler vuxna i skolan och en stärkt elevhälsa

Vi behöver fler vuxna i skolan som kan avlasta lärarna. Det handlar både om lärarassistenter som andra vuxna i form av exempelvis rastvakter. Fler ögon och öron som kan hjälpa till där det behövs. Lärarna ska kopplas bort från allt så kallat markarbete som inte innefattar lärande i någon form. Med fler vuxna i skolan tror vi också att det är större chans att vi kan förebygga stök, mobbing och/eller trakasserier av och mellan elever.

Vi vill se att socialsekreterare utplaceras lokalt på högstadieskolorna. På så vis ger vi rektorer och lärare nödvändig avlastning, samt att vi ger elever större möjlighet att få hjälp i ett tidigt skede vid begynnande drogmissbruk, kriminalitet och utslagning. Vi satsar på att få in fler vuxna och specialutbildade i skolan.

Vidare är tyvärr den psykiska ohälsan bland unga idag utbredd. Det är av särskild vikt att fånga upp dessa individer då de annars riskerar att fastna i missbruk, depressioner eller andra typer av problematik. För att kunna stärka arbetet i kommunen vill vi skjuta till extra medel för denna grupp. En satsning mot psykisk ohälsa är en satsning på framtiden. Varje individ som går från att riskera utanförskap på grund av sitt mående, till att i stället utbilda sig och träda in på arbetsmarknaden, gör enorm skillnad på både det medmänskliga som det samhällsekonomiska planet.

Besparingar

6.4 Hemspråk

Vi tre partier vill genomföra relativt omfattande besparingar på områden kopplade till invandring. Vi behöver effektivisera arbetet och bara bibehålla det nödvändigaste i en tid där välfärden går på knäna. Därför måste en rad justeringar göras för bland annat modersmålsundervisning. Verksamheterna ska givetvis nå upp till det lagstadgade kravet men kan inte, i dagens prekära läge, ha en högre ambitionsnivå än så.

6.6 Lägre sjukskrivningstal

Sjukskrivningstalen är oroande höga inom omsorgs-och kunskapsförvaltningarna, men samtliga förvaltningar ligger för högt. Det leder till att arbeten blir mindre attraktiva, vården blir sämre och kommunens kassa krymper allt mer. Det som kan se ut som en klok besparing är istället det som leder kommunen till ännu högre kostnader. Vi vill anställa fler, det gynnar alla. Givetvis ska frågor som friskvård, ofrivilligt delade turer och ledarskap vara utvecklingsområden som indirekt påverkar sjuktalen. Dessa områden ska vi succesivt jobba med under kommande år.

6.7 Ekologisk kost

I debatten har ekologiska livsmedel, ur ett miljöperspektiv, alltid lyfts fram som det bästa alternativet. Dock har studier på området pekat på felaktigheter i påståendet att ekologiska varor skulle vara bättre för miljön. De har påvisats ha samma näringsinnehåll men till priset av krav på större landarealer, kortare livslängd på maten och en ökad vattenförbrukning i

produktionen. Det ger även ett högre koldioxidutsläpp. Vidare är kostnaderna för ekologiska baslivsmedel i snitt nära dubbelt så höga (inhämtade data ger i snitt 88 procent dyrare varor).

För oss tre kan inte denna kostnad för ekologisk mat försvaras utifrån rådande kunskapsläge. Vår politik kommer i stället att utgå från närproducerade råvaror och minskade ledtider – något som verkligen kan göra skillnad för miljön.

6.8 Kommunstyrelsens projektmedel

När våra äldre behöver vård, och skolan riskerar att tappa sin höga ambitionsnivå, är det inte rimligt att kommunstyrelsen ska slippa genomföra nödvändiga effektiviseringar. Vi prioriterar alltid tydligt avsätta medel till välfärden framför annat. Kommunstyrelsens ram kommer därför att, jämfört med de styrandes, att sänkas nästa år.

6.9 Minskat bidragsfusk

De felaktigt utbetalda bidragen kostar samhället miljarder varje år. Det handlar både om misstag som sker vid ansökan och om rent organiserat fusk från kriminella. Genom att arbeta med att hitta och förebygga fusk kommer kommunen att spara uppskattningsvis 7,5 till 10 miljoner. Vi räknar försiktigt med att vi kan spara 8,0 miljoner. Denna summa kan då istället gå till välfärden

Beslutsförslag budget 2024- SD, M och KD

- *Att fastställa skattesatsen för 2024 till 21:61 per skattekrona*
- *Att fastställa vår resultat- och balansbudget för åren 2024 – 2026*
- *Att fastställa föreslagna driftsramar till kommunens nämnder och styrelse, samt att dessa är skyldiga att inrymma verksamheten inom de tilldelade budgetramarna*

7. Kommunstyrelsen

7.1 Kommunstyrelsen i korthet

För många invånare kan Kommunstyrelsens roll i den politiska organisationen verka diffus och det upplevs svårt att få en konkret bild av deras arbete. Men faktum är att Kommunstyrelsen har ett oerhört viktigt och övergripande ansvar för kommunen som helhet. De skall säkerställa att övriga förvaltningars arbete fungerar på ett så optimalt sätt som möjligt.

Kommunstyrelsens uppgifter bland annat:

- Kommunstyrelsen har ansvaret att leda och styra kommunens utveckling
- Mål och riktlinjer för verksamheten
- Ansvara för den ekonomiska planeringen
- Samordna kommunens målstyrning
- Leda och samordna kommunens personalpolitik och förvaltningsorganisation
- Näringslivsfrågor
- Mark- och exploateringsfrågor
- Kommunstyrelsen har två utskott, utvecklingsutskottet och serviceutskottet

7.2 Personal

Inom flera yrkesområden i kommunen är behovet att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare stort. Behovet ökar i takt med att konkurrensen om kompetent arbetskraft hårdnar alltmer på marknaden. Vi måste aktivt jobba med att vara en attraktiv arbetsgivare. Det handlar om att förebygga stress och för hög arbetsbelastning. Vidare ska friskvård uppmuntras. Om vi kan få ner sjuktalen i kommunen något så spar vi mycket pengar. Det ger

också fördelar av att medarbetarna mår bättre och att kommunen blir mer attraktiv. Diskrepansen mellan kvinnors och mäns sjukskrivningstal är stort. Kommunen måste bli ännu bättre i sitt arbete att motverka ojämlikheter mellan könen, även när det kommer till ohälsa.

7.3 Näringslivsutveckling

När kommunen utvecklas ska detta ske på ett långsiktigt socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt. Detta innebär bland annat att människor som redan bor här ska vilja bo kvar och att andra lockas att flytta hit. För detta krävs bostäder anpassade efter människor i olika livssituationer, utvecklad infrastruktur som gör att människor lätt kan ta sig till och från kommunen, möjligheter till arbetstillfällen samt att av kommunen finansierade verksamheter erbjuds med hög kvalitet. Arbetet med att stärka näringslivsklimatet ska fortsätta med målet att komma in på topp 50 på svenskt näringslivs ranking inom 3 år.

7.4 Bostäder och kommunikationer

Det är fortfarande bostadsbrist i Sandvikens kommun. Det saknas främst hyresrätter och billiga lägenheter för personer med låga inkomster. Länsstyrelsens rapport visar att de största hindren för bostadsbyggande är höga kostnader, brist på detaljplaner på attraktiv mark och att byggherrar inte får lån för sina byggprojekt. Även i Sandvikens kommun kan byggherrar ha svårt att få lån trots att det saknas bostäder.

Vi ser ett behov av långsiktig planering för tillgång på bostäder, regelförenklingar inom byggprocessen och samspel med infrastrukturen. Flyttkedjorna måste komma i gång och de äldre som bor i villa ska ges möjlighet att byta boende. Kommunen behöver få i gång bostadsbyggandet under kommande år. Vi vill därför gärna uppmuntra investerare som vill bygga i vår kommun. Politiker och tjänstemän ska hjälpa till och förenkla, inte tvärtom.

8. Kunskapsnämnden

8.1 Kunskapsnämnden i korthet

Hanterar utbildningsfrågor enligt skollagen och ansvarar för bland annat följande verksamheter:

- Förskola
- Förskoleklass
- Grundskola
- Anpassad Grundskola
- Anpassad Gymnasieskola
- Gymnasieskola
- Skolskjuts

8.2 Övergripande

8.2.1 Begär utdrag ur belastningsregistret

För Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna är trygghet en av de absolut viktigaste frågorna.

Att åtgärder vidtas för att så långt det är möjligt garantera kommuninvånarnas trygghet och säkerhet är för oss oerhört viktigt. Sandvikens kommun har ett extra stort ansvar för att tillse att trygghet och säkerhet för de individer som riskerar att vara mer utsatta än andra särskilt beaktas, såsom barn och unga, sjuka, personer med en funktionsvariation och äldre i behov av omsorg. Vi begär idag utdrag ur belastningsregistret för alla som arbetar inom våra förskolor, grundskolor samt anpassad grundskola, utifrån lagkrav, vid nyanställningar samt vid återanställningar om man varit borta från oss i mer än 1 år. Likaså är det för stödboende för barn och unga.

Den som arbetar med barn måste enligt lag om registerkontroll för personer som ska arbeta med barn (2013:852) visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Däremot finns inte samma krav enligt lag när det gäller för arbete med äldre, något som vi finner mycket anmärkningsvärt då våra äldre kan vara precis lika utsatta och oskyddade som våra barn. Det ska naturligtvis också gälla vid en nyanställning på gymnasieskolan och anpassat gymnasium.

Oppositionen i Sandvikens kommun anser det precis lika viktigt att utdrag ur belastningsregistret görs även när det gäller för arbete inom hemtjänst och omsorg. Sandvikens kommun måste därför säkerställa att det finns rutiner som skyddar våra sjuka, svaga och äldre så att de och deras anhöriga kan känna trygghet i den omsorg kommunen ansvarar för.

8.2.2 Modersmål i grundskolan

Landets kommuner är enligt lag skyldiga att erbjuda modersmålsundervisning till elever vars föräldrar har annat modersmål än svenska. Detta under förutsättning att språket pratas i hemmet och att eleven har grundläggande kunskaper i språket. Lagstiftningen i Sverige anger dock varken hur många timmar undervisningen ska omfatta eller hur stora grupper som tillåts. Våra besparingar på området kommer därför innebära både större undervisningsgrupper, mindre frekventa undervisningstillfällen och eventuellt användning av digitala undervisningsmetoder.

8.3 Förskola och barnomsorg

8.3.1 Minskade barngrupper i förskolan

Det är otroligt viktigt att personalen inte har en större barngrupp än vad som kan garantera trygghet för barnen och en barnomsorg med kvalité. Varje barn måste få sina behov tillgodosedda i förskolan, av personal som ges rimliga förutsättningar. Med minskade barngrupper kommer vi långsiktigt att kunna bibehålla de legitimerade pedagoger vi har idag. Detta initiativ kommer också att öka attraktiviteten för yrket. Vi vill därför på sikt minska barngrupperna för våra yngsta.

8.3.2 Dator 1-1

Forskningen idag är tydlig med att det finns stora nackdelar med digitalisering i skolan i de lägre klasserna. Det finns självklart situationer där en dator kan vara av godo även i skolmiljö men i lågstadiet är dessa situationer undantag. Man kan således använda sig av datorvagnar eller liknande i stället för att alla elever ska få en egen dator.

8.3.3 Behåll de lagstadgade timmarna

Utifrån dagens rådande situation anser inte vi att någon tidsökning, utöver de lagstadgade 15 timmar per vecka, ska åläggas redan hårt ansträngda verksamheter i förskolan. Vi menar i stället att det är föräldrarna i första hand som har det främsta ansvaret när det kommer till att ta hand om sina egna barn. Givetvis skall barnomsorgen vara flexibel nog i de fall föräldrar behöver akut hjälp med barnpassning så att det inte blir ett hinder vid till exempel arbetsintervjuer eller dylikt.

8.3.4 Lokalförsörjning

Lokalförsörjningsfrågan är idag ett stort bekymmer för Sandvikens kommun. Det råder stor brist på lämpliga förskole- och skollokaler. Felbedömningar har gjorts i fråga om det framtida barnantalet i kommunen. Därutöver har kommunen tagit emot väldigt många nyanlända och däribland väldigt många barn. Dessa behöver också erbjudas en plats inom förskola och skola. Trängseln i utbildningslokalerna har därför ökat. Vi behöver minska barngrupperna i förskolan och samtidigt kunna tillgodose det behov av platser som finns inom förskola och barnomsorg.

8.3.5 Valfrihet och småskalighet inom barnomsorgen

Vi uppmuntrar till fler utförare inom barnomsorgen. Det ger våra vårdnadshavare fler valmöjligheter och konkurrensen kan öka kvaliteten till viss mån. Men det gäller att säkerställa att alla verksamheter följer lagen och håller en god kvalitet. Stor hänsyn bör tas till barnperspektivet där verksamheterna ska präglas av respekt för alla barns rätt att få utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar. Vi ser ett brådskande behov av att se över fler lösningar kopplade till barnomsorgen. Detta då vi vill undvika byggande av storskaliga

förskolor eller ytterligare förtätning av befintliga förskolor. Vi måste även säkerställa att kommunen har god överblick över, samt söker, samtliga möjliga bidrag från staten som är riktade till förskolor på landsbygden.

8.4 Grundskola

8.4.1 Strukturella problem inom skolan

Det är mycket som inte stämmer i den svenska skolan. Uppenbart är att kommunaliseringen av skolan har lett till en ökad ojämlikhet mellan skolor. Dessutom har vi svårt att utbilda nya lärare i takt med att respekten för lärarna har sjunkit. Det är för dålig arbetsmiljö och för dåliga villkor. Asociala unga som hamnat i utanförskap tillåts i för stor utsträckning domdera och förstöra för andra skötsamma elever. Vi vill i stället verka för en skola som kännetecknas av trygghet och studiero, men också av kunskapsförmedling, förbättrade studieresultat samt mer ordning och reda.

Lärarna måste ha en tydlig arbetsbeskrivning och erbjudas en bättre avlastning än idag. Kunskap måste åter värderas högre och utbildningen måste utgå från behov. Lärarnas status måste höjas och lärarna måste ges möjlighet att i ökad utsträckning fokusera på undervisningen.

Fostran och förmedling av värderingar är primärt en uppgift för familjerna, men där historien visat att det är många som brister på området. Skolans uppgift blir således att inskräpa vikten av ett gott uppförande och betona värdet av demokrati, varje människas unika värde samt respekt och en djupgående förståelse för det svenska kulturarvet.

Det ska vara en rättighet att känna sig trygg under skoltid och nolltolerans måste råda mot stök och bråk i klassrummen. Detta utgör grunden för att vi ska kunna skapa ett tryggt och stabilt Sverige.

8.4.2 Förhindra mobbning, rasism, sexuella trakasserier och skadegörelse

Det ska råda aktiv nolltolerans mot mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap på skolorna i Sandvikens kommun. Barn och unga måste kunna gå till skolan utan rädsla och oro, och lärarna måste ges bättre verktyg för att kunna upprätthålla ordningen. Otrygghet och

mobbing ska motverkas samtidigt som kränkande beteenden och attityder ska lyftas fram och motarbetas. Kränkande beteenden mot svenska barn och unga ska motarbetas på samma sätt som man idag motverkar negativa attityder som drabbar elever med utländsk bakgrund.

Som ett viktig led i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, vill vi se en ökad samverkan med polisen, lokala näringslivet, ideella föreningar och skolan. Arbetet mot droger och missbruk måste stärkas.

Vi ser det sammantaget som oerhört viktigt att kommunen tar krafttag för att skapa ordning och reda i skolan. Kommunen ska regelbundet erbjuda skolans personalhandledning och utbildning i dessa frågor.

8.4.3 Motverka hedersförtryck och hedersrelaterat våld

Idag finns elever med ursprung i länder där hedersförtryck och hedersvåld är utbrett. Detta kan för många barn och unga yttra sig olika sätt. Det kan bland annat handla om fysiskt eller psykiskt våld, tvångsäktenskap, könsstympning eller attityder om att familjens "heder", normer och värderingar ska prioriteras framför individens egna liv och önskemål.

Skolan har en oerhört viktig roll att fylla genom att ta ansvar för att upplysa, skapa en förtroendeingivande kontakt med berörda elever och att våga se signalerna. Personalen i skolan har en ovärderlig roll i egenskap av att de kan vara de enda vuxna personerna som utsatta barn- och unga träffar utanför familjen.

Alla kommuner, i vilka det förekommer hedersrelaterat våld, bör bedriva ett strukturerat arbete mot detta. Arbetet bör vidare följa en nationell handlingsplan för att inte för stora skillnader i tillvägagångssätt och bemötande av våldsutsatta uppstår mellan olika kommuner. Vi anser därför att kommunen bör göra en kartläggning för att få en uppfattning om hur utbrett problemet är. På så vis kan kommunen identifiera och beräkna hur stora insatser som behövs sättas in för att motverka hedersförtryck.

8.4.4 Psykisk ohälsa

Flera undersökningar i kommunen visar att allt fler unga mår sämre. Folkhälsomyndigheten pekar på att psykosomatiska symtom är vanligare bland elever som känner att skolan stressar dem. Utvecklingen av andelen som känner sig stressade har till stor del sammanfallit med utvecklingen av psykisk ohälsa sedan 1990-talets slut. Att ingripa och agera mot psykisk ohälsa hos unga innebär stora vinster, både för de drabbade och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Många olika samhällsinstanser berörs av denna fråga. I detta är det viktigt att ett helikopterperspektiv tillämpas, och att fokus i så stor utsträckning det är möjligt ligger på samordning och synkronisering av insatser.

Konstateras kan att elevhälsan, som idag omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser, är den första kontakten som många barn och unga faktiskt har med samhället i sitt dåliga psykiska mående. Det är därför avgörande att denna verksamhet tillgängliggörs i så stor utsträckning som möjligt. I detta är det inte rimligt att varken en skolsköterska eller kurator har ansvar för flera hundra elever. Vi vill därför stärka elevhälsan för att kunna fånga upp fler individer som mår dåligt.

Ibland är det inte alltid en skolkurator som fungerar som en elevs "ventil" vid dåligt psykiskt mående. Det kan även röra sig om lärare, skolsköterskor eller administrativ personal. Vår uppfattning är att fler vuxna i skolan generellt är positivt om man vill jobba mot den psykiska ohälsan i skolan. Därför anser vi inte att några nedskärningar av skolans personal kan accepteras.

8.4.5 Viktigt att dyslexi och lättare läs- och skrivsvårigheter upptäcks tidigt

Det är viktigt att barn inte går för länge med lättare läs- och skrivsvårigheter innan de blir erbjudna hjälp. Att gå med denna problematik outredd under flera år sänker elevens självkänsla och resultat. Därför måste elevhälsan alltid sätta in en individuell plan för den enskilde eleven så tidigt som möjligt.

Det är beklämmande när barn (som uppfyller kriterier för en diagnos och således bör få en sådan) inte får det. Barn ska aldrig behöva försättas i en situation där de anklagar sig själva för dåliga skolresultat. Man får heller inte glömma de barn som har olika talsvårigheter. För dessa är tillgängliga logopedier avgörande för att rätt stöd och hjälp skall kunna ges.

8.4.6 Ökat stöd för elever med diagnoser

Efter att kunskapen kring olika diagnoser har ökat har det också följts av att fler barn än tidigare identifierats med denna problematik. Dessa elever behöver ofta extra stöd för att nå målen i utbildningen. Om de inte ges stöd kan det riskera att kraftigt försvaga deras möjligheter att studera vidare. Förebyggande insatser är därför avgörande för att barn som är i riskzonen inte ska hamna efter i undervisningen.

Vi har ett ansvar att hjälpa dessa barn. Dessutom är det inte ekonomiskt försvarbart att outredda elever i stället hamnar i ett utanförskap på grund av svaga skolresultat. Även elever med funktionsvariationer måste ges möjlighet att klara kunskapsmålen och utvecklas efter den egna förmågan.

8.4.7 En drogfri skola

Ett stort problem idag är den utbredda droganvändningen bland unga. Droger har kommit att bli mer normaliserat, vilket gör att fler väljer att prova på i unga år. Många vittnar om att det är lätt att få tag i droger. En liberal inställning till användande av droger leder bara till fler problem än det löser. Vi vill vara väldigt tydliga i att skolan alltid ska vara en plats fri från droger.

Det behövs gedigna åtgärdsplaner för att motverka en ökad droganvändning. Skolan behöver upplysa om vad droger gör med våra kroppar fysiskt och psykiskt. Förhoppningsvis kan det få färre att prova droger. För de som redan är inne i det är det extra viktigt att upptäcka droganvändande i ett tidigt stadium och förhindra att droger förs in i skolans miljöer. Det är av yttersta vikt att det förebyggande arbetet förstärks. Kontakten mellan skola, hem och socialtjänst måste fördjupas och förstärkas för att kunna ta tag i problemen på ett så tidigt stadium som möjligt. Socialtjänst, skola och föräldrar har alla ett snarar att hjälpa till att bryta det destruktiva beteende som droganvändning innebär.

Frivilliga och slumpvisa drogtester av elever bör enligt oss införas. Vidare att kommunen tar kontakt med polismyndigheten för att utröna om det finns möjlighet och intresse, för att utföra genomsök med specialsökhundar i skolans lokaler, detta i syfte att hålla skolans lokaler fria från droger. Nu ska drogerna bort från våra skolor.

8.4.8 Bevara de små skolenheterna

Skolorna i de mindre samhällena är av största vikt om vi skall kunna behålla en levande landsbygd. Den nuvarande styrande politiska ledningen strävar mot centralisering och stora skolkomplex. Vi ser nackdelar med otrygghet, minskad känsla av sammanhållning och svårare för barn som uppskattar mer småskaliga miljöer. Vidare möjliggör våra mindre skolenheter att många elever kan gå i en skola nära sitt hem. Det är inte rimligt att ta bort den kanske enda kommunala servicen som finns på våra små orter med skolor. Ett ständigt överhängande hot om nedläggning skapar stor oro, otrygghet och upprördhet hos elever, föräldrar och skolpersonal. Följderna kan bli att personalen i "förebyggande syfte" börjar söka sig därifrån.

Sammantaget är en nedläggning av en skola på landsbygden ett dråpslag för den drabbade orten. Detta riskerar också att leda till avfolkning, vilket i sin tur resulterar i att delar av kommunen ter sig mindre attraktiv att bo och leva i. En fungerande skolverksamhet i hela vår kommun är avgörande för att vi ska ha möjlighet att växa till 50 000 invånare.

- Vi vill vid sidan om detta dessutom utreda möjligheten att hyra ut lokaler till arbetslivsnämnden. Något som ger samordningsvinster.

9. Omsorgsnämnden

9.1 Omsorgsnämnden i korthet

Omsorgsnämnden ansvarar för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Omsorgsnämnden ansvarar för bland annat följande verksamheter:

- Äldreomsorg
- Socialpsykiatri
- LSS
- Förebyggande arbete
- Kommunens ansvar med funktionsnedsättning i enlighet med SoL

9.1.1 Värdegrunden och omsorgsgarantin

Omsorgsnämnden inom Sandvikens kommun arbetar efter den värdegrundrespekt, professionalism och ansvar som är av kommunen fastslagen. Vi ser det som viktigt att värdegrunden följs och att de människor som nyttjar socialtjänsten skall känna sig trygga med dess kvalitet.

9.2 Äldreomsorgen i stort

Äldreomsorgen i Sverige är huvudsakligen kommunernas ansvar. Den regleras av Socialtjänstlagen (SoL) och enligt lagen ska kommuner verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Vidare ska de kunna ha en meningsfull tillvaro i gemenskap med andra och ett liv med aktiviteter. I praktiken innefattar kommunal äldreomsorg bland annat hemtjänst, anhörigstöd, dagverksamheter och äldreboenden.

9.2.1 Personalen

Vi anser att det är av yttersta vikt att arbetsmiljön inom omsorgen förbättras avsevärt. Inte bara utifrån en personal eller kundperspektiv utan framför allt för att kvalitetssäkra hela organisationen. Vi ser att med en större personalstyrka så kan vi minska stressen samt slitaget på vår personal och samtidigt möjliggöra en utökad tid till respektive kund. Sjukfrånvaron inom omsorgsnämnden ligger på runt 9-10 procent och denna siffra måste givetvis ner genom en förbättrad arbetsmiljö.

Det är också av största vikt att det finns aktuella, och kontinuerligt uppdaterade, genomförandepplaner för att kunden ska kunna få den absolut bästa omsorgen utifrån sitt individuella behov. Detta kan också leda till minskade kostnader för områden som felmedicinering eller undernäring. Minskad stress minskar också risken för fel.

Vi vill, sammantaget, satsa på fler (utbildade) händer i vården och genom detta få ner sjuktalen.

9.2.2 Hemtjänst

Sandvikens kommun erbjuder hemtjänst för de som beviljas bistånd. Den äldre skall kunna garanteras en sådan livskvalitet att det kan ses som skäligt. Kundernas behov av en god kommunikation bör tillfredsställas för att kommunen ska kunna nå en optimal patientsäkerhet, med tillhörande trygghet och kvalitet.

Det är fördelaktigt om kunderna själva är delaktiga i upplägget kring den egna hemtjänsten. Detta bidrar till ett ökat förtroende, en trygghet och valmöjlighet. Samtidigt visar sig kommunen konkurrenskraftig gentemot de privata aktörerna på marknaden. Vi vill att kommunikationen mellan personal och brukare ska vara god, varför goda kunskaper i svenska språket ska vara ett krav vid anställning. I förlängningen kan man också se detta som en säkerhetsfråga. I övrigt vill vi se satsningar för kompetenshöjande åtgärder hos personalen, utifrån erfarenheter med både Covid-19 och undernäring bland äldre.

9.2.3 Boenden

Vi ser positivt på ett brett utbud av omvårdnad med hänsyn till kundens individuella önskningsar och behov. Det tillhör nämndens uppgift att ständigt vara lyhörd för kunden och dess anhörigas inflytande, behov och delaktighet för ökad trivsel och trygghet. Då varje kund är unik vad gäller personlighet, livserfarenhet och intressen ska individen i möjligaste mån erbjudas en boendemiljö som speglar detta. Kommunen driver ett särskilt boende som innebär en bostad i ett gruppboende bemannat med personal dygnet runt. Kommunen har även Trygghetsboenden. Det är boenden för de som är 70 år eller äldre och vill ha ett hem med ökad trygghet och social samvaro. Det krävs goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö för de anställda inom dessa verksamheter. De anställda är de som säkerställer tryggheten och den höga kvaliteten inom vården.

9.2.4 Kosten är central

Måltiderna inom äldreomsorgen har stor betydelse för de äldres livskvalité och kan även vara ett positivt avbrott i vardagen och kan bidra till glädje, gemenskap och meningsfullhet. Vi anser att alla ska ha rätt till god, näringsrik och vällagad mat. I den mån tillgång till kök finns, anser vi att maten bör tillagas på plats.

Enligt Socialstyrelsen lider omkring 40 000 äldre som vårdas inom kommunernas äldreomsorg av undernäring idag. Statistiken bygger på beräkningen att i genomsnitt 15,6 procent av de 253 000 äldre över 65 år som har hemtjänst, korttidsboende eller särskilt boende är undernärda. Vi anser att Sandviken kommun, för att motverka detta bör utreda möjligheten att erbjuda alla äldre inom omsorgen kontinuerlig dietisthjälp med tillhörande provtagningar.

9.2.5 Förebygga brott mot äldre

Ett förebyggande arbete kring äldres utsatthet för brott bör inledas. Ett sätt är att från omsorgens sida delge kunderna information om deras rätt till olika former av stöd och hjälp. Ett annat sätt är att öka kunskapen om brott mot våra kunder genom riktade personalutbildningar. De som inte har kontakt med äldreomsorgen eller annan verksamhet kan behöva få tillgång till informationen från annat håll. Detta skulle då kunna ske i samband med besök i PRO-grupperna eller hos liknande organisationer. Idag riktar sig omvårdnadssektorn endast till kunder med beviljad insats. För att i en högre grad lyckas öka tryggheten samt förebygga våld och hot mot våra äldre vill vi att kommunen ska ta fram en strategi för att upptäcka och hantera dessa problem. Därutöver vill vi att ett utdrag ur belastningsregistret ska vara obligatoriskt för samtlig personal som arbetar med kunder inom nämndens verksamhet.

9.2.6 Socialpsykiatri

Alla med psykosocial nedsättning har rätt till en trygg plats där de kan få social kontakt och social träning utifrån varje enskild individs behov. Det sociala är något som ofta kan upplevas svårt och problematiskt för dessa individer, därför bör det ske i deras egen takt, egna intressen och med en tillhörande känsla av kravlöshet

9.2.7 Klimatanläggningar

Sandviken kommun ligger i Sverige och upplever därmed också dess underbara men varierande klimat. Med en sommar som kan bli uppemot 30 grader varm och vintrar som kan ha nästan samma siffra på andra sidan skalan. Det ställer krav på Sandvikens kommun att ha hållbara och effektiva fastigheter för att klara av det varierande vädret. Extra viktigt är det att Sandviken kommun säkerställer att äldre har god levnadsstandard i fastigheterna där de bor. Äldre påverkas betydligt enklare av väldigt kalla eller varma perioder och det bör aldrig vara en

tvekan om att tillräckliga klimatanläggningar finns för att klara av att kyla ned eller värma uppfastigheterna. Omsorgsnämnden bör tillsammans med tekniska förvaltningen ta fram en plan för att samtliga offentliga äldreboenden utrustas med klimatanläggningar.

10. Individ- och familjeomsorgsnämnden

10.1 Individ- och familjeomsorgen

Den del inom individ- och familjeomsorgen som handhar försörjningsstöd, familjerådgivning, familjerätt, öppenvårdsinsatser och missbruk heter Individ- och familjeomsorgen (IFO). De ger tillstånd och utövar tillsyn enligt alkohollagstiftningen.

10.2.1 Stoppa organiserat bidragsfusk

Sandviken befinner sig i en mycket ansträngd ekonomisk situation, främst på grund av ovan nämnda. Samtidigt får vi rapporter om att kriminella element har riktat in sig på våra välfärdssystem i strukturell och organiserad form. För att fortsatt kunna bedriva vår kärnverksamhet med hög kvalitet behöver vi göra hårda prioriteringar. Att fusk med försörjningsstöd förekommer i varierande utsträckning ser vi tydligt i övriga landet. För att komma till rätta med detta i kommunen vill vi undersöka möjligheten att anställa handläggare (FUT) som exempelvis följer upp felaktiga utbetalningar för försörjningsstöd. Dessa arbetar med kontroller och hembesök och liknande för att säkerställa att felaktiga utbetalningar återbetalas.

Andra jämförbara kommuner har infört detta med stora ekonomiska framgångar, och även med effekten att försörjningsstödet har minskat. Minst lika viktiga är signalerna om att man otillbörligen inte kan tillförskansat sig skattemedel genom fusk på detta vis.

10.2.2 Försörjningsstöd som levebröd är inte hållbart

Försörjningsstöd är att betrakta som ett viktigt skydd. Men understrykas bör att detta ekonomiska bidrag ska vara en tillfällig lösning när inga andra möjligheter finns. Vidare har varje enskild individ ett eget ansvar att försöka bryta sitt bidragsberoende. Försörjningsstöd ska alltid ses som en tillfällig lösning på ett akut problem. Det är inte värdigt, att människor tillåts passiviseras och fastna i ett bidragsberoende. Kommunen måste ändra attityd till försörjningsstödet och tydligare kommunicera ut att det är en tillfällig lösning, och att tydliga krav på motprestationer finns från kommunens sida. För att skyddet, i sin nuvarande form, ska kunna bevaras behöver allt eventuellt missbruk beivras.

10.2.3 Samverkan mellan individ- och familjeomsorgsnämnd och kunskapsnämnd

Pedagoger, lärare och annan personal som jobbar med eller kring barn och ungdomar är idag ofta både stressade och psykiskt utmattade. Många ur personalstyrkan vittnar om kulturkrockar och språksvårigheter som blir oerhört betungande för dem. Inte minst eftersom detta ofta försvårar kontakten med föräldrar eller annan vårdnadshavare.

I Sandviken är individ och familjeomsorgsnämnd och kunskapsnämnd uppdelat i två olika nämnder vilket innebär att man har vitt skilda förvaltningar. I mindre kommuner kan dessa verksamheter stå inom samma nämnd, vilket underlättar samverkan mellan områdena. Både socialtjänsten och skolan har ofta kontakt med samma kommuninvånare. Vår uppfattning är att en tätare kontakt, och ett närmare samarbete, mellan dessa instanser skulle kunna resultera i att det förebyggande arbetet utvecklas i positiv riktning.

Om all berörd personal som arbetar med barn och unga delges aktuell och icke sekretessbelagd information (gällande till exempel varningstecken och beteendestörningar hos barn och unga) så kan insatser sättas in i god tid. Vi kan inte nog betona betydelsen av lagstiftningen om anmälningsplikt, gentemot socialtjänsten, vid oro för barn- och unga. Inom verksamheten måste stöd till de anställda finnas tillgängligt. Detta för att de anställda också vågar ta steget att anmäla, om grund till misstankar och oro finns.

10.2.4 Tidiga insatser mot missbruk

Den som hamnat i ett missbruk klarar nästan aldrig att bryta det på egen hand. Effektiv och kompetent hjälp är avgörande för att bryta missbruk och för att återföra den drabbade till ett värdigt liv. Missbruk innebär ett stort personligt lidande för den drabbade och vederbörandes anhöriga. Dessutom medför ett fortlöpande missbruk enorma kostnader för samhället. Sverige är ett relativt rikt land och vi har råd att hjälpa våra missbrukare på ett effektivt sätt.

Enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) är förekomsten av andelen elever som både i årskurs 9 och under andra gymnasieåret testat narkotika väldigt stor. År 2005 hade 16,8 procent av pojkarna och 12,7 procent av flickorna under andra året på gymnasiet testat droger. År 2016 hade 20,9 procent av pojkarna och 14,0 procent av flickorna gjort detsamma.

Missbruk av alkohol och narkotika är ett stort problem runt om i hela landet där även det dolda missbruket är omfattande. Nämndens utmaning är därför att i tid hitta ungdomar som befinner sig i riskzonen att utveckla missbruk för att motverka social utslagning, familjetragedier, sjukdom och självmord. Socialtjänsten bör därför ha ett brett samarbete med skola och skolhälsovård, inte minst när det gäller arbetet med drogtestar i skolan. Genom att öppna upp för nya samarbeten med skolorna möjliggöra att fler gränsöverskridande processer stimuleras.

Ett konkret handlingsprogram bör enligt oss tas fram där socialtjänsten tillsammans med skolorna utarbetar rutiner och aktiviteter för tidig upptäckt av barn i riskzonen för tidig utslagning. Detta skulle innebära en vinst både för barnen och deras familjer, men också en samhällsvinst ekonomiskt då socialtjänsten i förlängningen skulle kunna undgå dyra kostnader för exempelvis behandlingshem, stödprojekt och framtida försörjningsstöd.

10.2.5 Hedersvåld och tvångs gifte

Hedersvåld har funnits under lång tid i Sverige, inte minst med anledning av att vi länge haft en massiv invandring från länder där dessa typer av kulturer och seder är betydligt mer vanligt än i västvärlden. Trots detta har det inte varit ett allmänt känt fenomen innan det tragiska ödet som drabbade Pela och Fadime. Hedersrelaterat våld och förtryck har sin grund i kulturella föreställningar om kön, makt och sexualitet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskheter i fokus och familjens rykte och anseende ses som flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Kontrollen kan sträcka sig från begränsningar i vardagen som rör

exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb, giftermål och skilsmässa. Det är inte ovanligt att kontrollen utvecklas till hot om våld och våld, och ibland även dödligt våld. Med anledning av ovanstående anser vi att det bör utredas hur information angående problematiken och kontaktmöjligheter till socialtjänstens handläggare på detta område ska tydliggöras, och hur vi så effektivt som möjligt kan nå ut till allmänheten. Därutöver behöver personalen inom verksamheten få utbildning i hur man kan upptäcka signaler i tid samt hur man ska agera vid väldigt svåra fall av hedersproblematik.

11. Arbetslivsnämnd

11.1 Arbetslivsnämnden i korthet

Nämnden ansvarar för bland annat frågor kopplade till bland annat arbetsmarknaden. De vill bland annat främja sysselsättningen och integrationen. Områden som berörs är därför;

- Arbetsmarknad
- Vuxenutbildning
- Integration

11.1.1 Verksamheten måste vara effektiv- ändra perspektiv

Arbetslivsnämndens utgångspunkt är att människor ska ha ett arbete där de trivs och har möjlighet att utvecklas inom. Alla är viktiga och bidrar efter bästa förmåga till Sandvikens utveckling. Vi ska bidra med förutsättningar för att möjliggöra integration i det svenska samhället. Det är därför viktigt att vi ställer krav på anpassning och egen försörjning, samtidigt som vi erbjuder verktyg för att uppnå detta. Sandvikens höga arbetslöshet, utifrån de kostnader som ligger inom arbetslivsnämnden, är inte acceptabel.

Vi anser att all verksamhet inom nämnden måste vara anpassade efter behov, och att den alltid ska kvalitetssäkras utifrån uppnådd effekt av ekonomiska medel. Alla genomförda arbetsmarknadsåtgärder måste vara kostnadseffektiva. Ineffektiva och kostsamma projekt kan inte prioriteras när välfärden blöder. Fokus ska gå från att nämnden vill vara en fullständig problemlösare, från ax till limpa- till att i stället verkligen hjälpa människor att växa i sig själva genom inspiration, vägledning, eget ansvar och kontaktknytande. Det är en strukturell skillnad

som hjälper människor att bli mer självgående individer. Det är ett perspektiv som kan leda till mer driftiga, kunniga och trygga individer- som upplever en samhällelig tilltro till sin kapacitet. På så sätt kan vi trycka tillbaka arbetslösheten på riktigt.

11.1.2 Försörjningsstödet och invandringspolitiken

De stora kostnader som tillkom i samband med föregående regeringens oansvariga invandringspolitik har nu hamnat på de enskilda kommunerna. Detta då staten inte längre tar det ekonomiska ansvaret för de nyanlända som kom i väldigt stora antal mellan åren 2015-2016.

Effekten av detta är en ansträngd ekonomi för en stor del av landets alla kommuner, i form av bland annat ökat försörjningsstöd. Sandvikens kommun är inget undantag. Det är en delförklaring till den höga arbetslösheten i kommunen. Vi måste se till att erbjuda, effektiva, arbetsmarknadsinsatser, men samtidigt öka incitamenten att gå från bidrag till arbete.

11.1.3 Vårda fungerande verksamheter

Väl fungerande verksamheter som stärker individer genom att de får arbetslivserfarenhet, genom till exempel praktik, ska givetvis vårdas och utvecklas. Näringslivet och kommunen ska båda fungera som smörjmedel för att erbjuda individer utan sysselsättning verkningfulla åtgärder, som leder till faktiska resultat. Perspektiven ska utgå från att sysselsättningen är något som kan leda till riktiga arbeten på rådande arbetsmarknad. Vi vill stärka de effektivaste kontakterna för praktikplatser.

12. Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd

12.1 Samhällsbyggnadsnämnden i korthet

Sandviken ingår, tillsammans med Hofors och Ockelbo, i en gemensam Samhällsbyggnadsnämnd. Den har det politiska ansvaret för verksamheter inom samhällsbyggnad. Sådana verksamheter kan till exempel vara;

- Lantmäteri- och bygglov
- Översikts- och detaljplanering
- Tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet
- Vägar och trafiksäkerhet
- Nämnden ska verka för en god bebyggd miljö samt en god stads- och landsbygdsutveckling

12.2 Öka tillgängligheten för de med funktionsvariation

Alla medborgare har rätt att kunna använda kommunens faciliteter, parker och övriga rumsliga sfärer. Därför är det av största vikt att kommunen arbetar aktivt för att öka tillgängligheten för de som har störst behov av det. Tillgänglighetsanpassning skall i största möjliga mån försöka tillgodoses för medborgarna. Ett arbete med en prioriteringsplan bör snarast tas fram av kommunen.

12.3 En översyn av trafiksäkerheten

En särskild översyn gällande trafiksäkerheten bör genomföras, i dialog med regionen och Trafikverket, för att identifiera och åtgärda riskfyllda platser eller vägar. Insatser för att öka säkerheten skall göras där behov finns.

12.4 Smidig och snabb service vid bygglov

Vi anser att det är för krångligt och svårt att bygga nytt utifrån dagens byråkrati. Kommunen måste därför hjälpa till att förenkla, effektivisera och förkorta processen så gott det går. Saklighet, tydlighet och lösningsfokuserat behöver handläggningen drivas framåt. Det är med fördel man kan ta in mindre kvalificerade personer som sköter de enklare momenten i handläggningen. Kommunen behöver se över sitt arbete och vad man kan göra bättre. Särskilt den svenska plan- och bygglovsprocessen. Vi ser tydligare krav på våra kommunala plan- och bygglovshandläggare som ett möjligt utvecklingsområde. Det är kommunens ansvar att ge rätt verktyg och förutsättningar till medarbetarna.

13. Kultur och fritidnämnden

13.1 Kultur- och fritidsnämnden I korthet

Nämnden ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Exempelvis;

- Kulturskola
- Bibliotek
- Idrottanläggningar
- Fritidsliv
- Ungdomsgårdar
- Badanläggningar

13.1.1 Den stora bilden

Verksamheter som syftar till att bejaka och förstärka kulturella, religiösa och identitetsmässiga skillnader mellan Sveriges invånare baserat på deras etniska ursprung ska ej skattefinansieras (de erkända nationella minoriteterna undantaget).

Sandvikens kommun ska vara en kommun med ett rikt kultur- och föreningsliv. Under de senaste åren så har många föreningar haft det tufft ekonomiskt, mycket pga pandemin, men också att man konkurrerar med många digitala utbud som lockar till sig ungdomar. Satsningar görs nu på bland annat anläggningar vilket är bra, dock så behöver vi stärka våra föreningar. Ett sätt är att öka ekonomiska stödet, inte minst av att samhället idag befinner sig i en kraftig lågkonjunktur. Det finns en oro att flera barn och ungdomar inte har råd med aktiviteter pga träning- och deltagaravgifter. Föreningslivet kommer alltid att vara en viktig aktör i att stärka barn och ungdomars självkänsla och välmående. Att få fler ungdomar i rörelse genom idrott eller kulturella aktiviteter är viktiga och något vi anser ska prioriteras.

Offentliga platser i kommunen bör, i den mån det är möjligt, vara tillgängliga för alla. Så är tyvärr inte alltid fallet. Det är därför viktigt att aktivt arbeta för att lekplatser utformas på ett

sådant sätt att även barn med olika typer av funktionsnedsättningar har möjlighet att delta i leken på lekplatsen. Detta för att de skall kunna ta del av glädjen och gemenskapen att leka tillsammans med andra barn.

13.2.1 Barn- och familjekulturen prioriteras

Att vi har ett folkligt och levande kulturliv i kommunen är viktigt för oss tre partier. Bland annat behövs bibliotek, sevärdheter och upplevelser, för framför allt barn och deras familjer, samt allmänna samlingsplatser för exempelvis dans och musik. Genom att utsätta en större del av kulturlivet för en marknadsmässig konkurrens ökar samtidigt medborgarnas inflytande över kulturlivets inriktning. För oss är det av stor vikt att kommunens grill och samlingsplatser underhålls löpande för att familjeaktiviteter ska stimuleras.

14. Valnämnden

Valnämnden har det yttersta ansvaret för att genomföra val och därigenom säkerställa demokratin i Sandvikens kommun. Man ansvarar förutom för de allmänna valen vart fjärde år även för valet till Europaparlamentet vart femte. Kommunens alla partier ska vara representerade i nämnden.

Valnämnden har ett viktigt uppdrag i en kommun som Sandviken säkerställa att medborgarna kan rösta och har enkel tillgång till vallokaler och förtidsröstning för att kunna avlägga sin röst och således påverka det demokratiska utfallet i kommunen.

15. Överförmyndarnämnden västra Gästrikland

Sandviken ingår, tillsammans med Hofors och Ockelbo, i en gemensam överförmyndarnämnd. De arbetar med tillsyn av till exempel gode män och förvaltare. Även förmyndare har nämnden under uppsikt. Eftersom det är ett viktigt uppdrag som dessa har, gällande att företräda personer som inte själva kan ta vara på sina rättigheter, är det av största vikt att de ges förutsättningar att utföra sin tillsyn med rättssäkerhet och kvalitet som ledord. De gör ett värdefullt arbete. Kommunen behöver säkra upp tillgången på gode män och ska ha en god dialog med dem utifrån deras uppdrag.

16. Ekonomiska sammanställningar

16.1 Driftbudget nämnder och styrelse

Nettokostnader (mkr)	Minoritetens förslag	2024	2025	2026
Kommunfullmäktige	13,6	13,6	13,6	13,6
Kommunstyrelsen	254,1	252,8	252,8	252,8
KS projektmedel	7,7	5,0	5,0	5,0
Kunskapsnämnd	1143,0	1 128,7	1 128,7	1 128,7
Omsorgsnämnd	791,1	784,1	784,1	784,1
Individ- och familjeomsorgsnämnd	246,0	226,0	226,8	226,0
Kultur- och fritidsnämnd	181,4	179,9	201,4	201,4
Arbetslivsnämnd	108,0	108,0	108,0	108,0
Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd	41,5	41,5	41,5	41,5
Överförmyndarnämnd i Västra Gästrikland	6,2	6,2	6,2	6,2
Samverkansmedel *		46,8		
Totalt fördelat	2 792,6	2 792,6	2 768,7	2 767,9
(Varav ofördelad ram)	0,0	0,0	73,9	169,4

***Samverkansmedel** För samverkansprojekt inom kommunkoncernen.

16.2 Budgetsatsningar

Nedan presenteras de satsningar som Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna vill göra i Sandviken kommun.

16.2.1 Tabell: Budgetsatsningar 2024

Nettokostnader (mkr)	2024
Kommunstyrelsen	1,5
Trygghetsfrämjande åtgärder sätts in i samråd med polisen	1,5
Kunskapsnämnd	10,0
Fler vuxna och specialutbildade i skolorna	5,5
Stärkta landsbygdsskolor	1,5
Stärkt elevhälsa	3,0
Omsorgsnämnd	17,0
Kompetensutveckling	4,0
Teknikutveckling	1,0
Omflyttning av kostnader för LSS	12,0
Kultur- och fritidsnämnd	0,5
Utökat föreningsbidrag för föreningar med många barn/ungdomar	0,5

Totalt: 29,0 mkr

16.3 Effektiviseringar och besparingar 2024

Nedan presenteras de områden som skall finansiera de särskilda satsningarna i budgeten.

Nettokostnader (mkr)	2024
Kommunstyrelsen + Projektmedel	5,5
Förbättrade rutiner och arbetssätt + effektivisering av administration	2,8
Minskning av ks projektmedel	2,7
Kunskapsnämnd	24,3
Minskning anslag hemspråk, modersmål och studiehandledning	6,3
sjukskrivningstalen ner till 4%	12,0
1-1 dator	1,0
Effektivisering av Administration	5,0
Omsorgsnämnden	24,0
sjukskrivningstalen ner till 4%	20,0
momsersättning	4,0
Individ och familjeomsorgsnämnden	20,0
Bidragfusik	8,0
LSS placeringar	12,0
Kultur och fritidsnämnden	2,0
Fristadskonstnär	1,0
Vuxenkultur/Föreningar	0,5
Studieförbund	0,5

Totalt: 75,8 mkr

16.4 Investeringsbudget

Mkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Investering totalt	405,65	327,67	337,96